

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Krejsové a soudkyň JUDr. Ireny Paterové a JUDr. Aleny Fintové ve věci

žalobkyně:

PROFI CREDIT Czech, a. s., IČO 61860069
sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátkou JUDr. Kateřinou Perthenovou
sídlem Velké náměstí 135/19, 500 03 Hradec Králové

proti

žalovanému:

M **O**, narozen dne
trvale bytem (naposledy na adrese
)

o zaplacení částky 33 689 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-město, č. j. 31 C 433/2018-67, ze dne 5. 9. 2019

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně, se ve výroku II., v části odvoláním dotčené, tj. pokud jím byla zamítnuta žaloba o zaplacení částky 15 692 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 15 692 Kč ve výši 8,05 % ročně od 14. 5. 2018 do zaplacení a úrok ve výši 20 % ročně z částky 40 501,96 Kč od 22. 8. 2017 do 19. 1. 2018, z částky 37 291 Kč od 20. 1. 2018 do 20. 2. 2018, z částky 36 291 Kč od 21. 2. 2018 do 23. 2. 2018, z částky 34 791 Kč od 24. 2. 2018 do 23. 3. 2018, z částky 32 291 Kč od 24. 3. 2018 do 18. 5. 2018, z částky 27 991 Kč od 19. 5. 2018 do zaplacení, maximálně však do doby, kdy celkový úrok za dobu od 22. 8. 2017 dosáhne částky 92 167 Kč, a ve výroku III. potvrzuje.
- II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Mojžíšová.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni částku 12 299 Kč se zákonným úrokem z prodlení (výrok I.) a ve zbývající části žalobu zamítl (výrok II.), dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.). V odůvodnění rozsudku bylo uvedeno, že žalobkyně se v řízení domáhala vydání rozhodnutí, jímž by žalovanému byla uložena povinnost zaplatit částku 33 689 Kč se zákonným úrokem z prodlení, částku ve výši 10 945,74 Kč, úrok za poskytnutí úvěru ve výši 76,24 % ročně z dlužné jistiny od 22. 8. 2017 do zaplacení a náhradu nákladů řízení. Žalobu odůvodnil smlouvou o úvěru č. [REDAKCE] ze dne 3. 2. 2017, na jejímž základě byl žalovanému poskytnut úvěr ve výši 45 000 Kč, který se žalovaný zavázal vrátit spolu s úrokem ve výši 109,42 % ročně v 18 měsíčních splátkách po 4 267 Kč. Žalovaný do data zesplatnění uhradil dne 21. 3. 2017 částku 4 267 Kč, dne 20. 4. 2017 částku 4 267 Kč, dne 22. 5. 2017 částku 4 267 Kč. S dalšími splátkami se dostal do prodlení a žalobkyni vzniklo právo na zaplacení smluvní pokuty za prodlení se 4. a 5. splátkou po 499 Kč a nákladů vzniklých v souvislosti s prodlením ve výši 400 Kč za prodlení se splátkami č. 4 a 5. Následně došlo automaticky k zesplatnění celého úvěru, a to ke dni 20. 8. 2017. Ke dni zesplatnění k jistině přirostly nezaplacené úroky, kdy nová jistina představovala částku 47 891 Kč. Účastníky dále sjednáno, že nezplatí-li žalovaný nově vzniklou jistinu v den zesplatnění, vzniká mu povinnost uhradit smluvní pokutu ve výši 0,1 % z dlužné nové jistiny. Po zesplatnění úvěru žalovaný uhradil dne 24. 11. 2017 částku 2 000 Kč, dne 20. 12. 2017 částku 4 300 Kč, dne 19. 1. 2018 částku 4 300 Kč, dne 20. 2. 2018 částku ve výši 1 000 Kč, dne 23. 2. 2018 částku 1 500 Kč a dne 23. 3. 2018 částku 2 500 Kč. Ke dni podání žaloby tedy žalovaný dlužil žalobkyni na jistině částku 32 291 Kč, smluvní pokutu 998 Kč, náhradu nákladů vzniklých v souvislosti s prodlením ve výši 400 Kč a smluvní pokutu 0,1 % z dlužné nové jistiny, kapitalizovanou ke dni podání žaloby, celkem částku 10 945,74 Kč. Žalobkyně dále požadovala úrok v nominální úrokové sazbě 76,24 % ročně. Podáním doručeným soudu dne 4. 9. 2019 vzala žalobkyně žalobu zpět co do částky 4 300 Kč s odůvodněním, že tato částka byla dne 18. 5. 2018 ze strany žalovaného zaplacená. Na nařízené jednání se žalovaný nedostavil, soud věc projednal v jeho nepřítomnosti. Po provedeném dokazování dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná pouze částečně. Smlouva o úvěru je absolutně neplatná. Výše úroku byla sjednána nemravně, výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy. Odkázáno bylo na rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 8. 2018, č. j. 25 Co 145/2018. Žalovaný si zapůjčil finanční prostředky ve výši 45 000 Kč a z tvrzení vyplývajících z podané žaloby a částečného zpětvzetí vyplývá, že zaplatil částku 32 701 Kč, zbývá tedy doplatit částka 12 299 Kč, kdy tento nárok žalobkyně je nezbytné posoudit dle ustanovení o bezdůvodném obohacení ve smyslu § 2991 občanského zákoníku. Žalovaný se dostal do prodlení se zaplacením této částky, proto vznikl žalobkyni nárok na zaplacení úroku z prodlení dle ust. § 1970 občanského zákoníku. V tomto rozsahu soud žalobě vyhověl a ve zbytku byla zamítnuta. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle poměru úspěchu ve věci. Žalovanému v řízení žádné náklady nevznikly, proto bylo rozhodnuto, že žádnému z účastníků jejich náhrada nepřísluší.
2. Proti rozsudku podala žalobkyně odvolání, které směřovala proti výroku II. a III. rozsudku. V odvolání uvádí, že je podáváno toliko v rozsahu, ve kterém soud nepřiznal úrok ve výši 20 % ročně z částky 40 501,96 Kč od 22. 8. 2017 do 19. 1. 2018, z částky 37 291 Kč od 20. 1. 2018 do 20. 2. 2018, z částky 36 291 Kč od 21. 2. 2018 do 23. 2. 2018, z částky 34 791 Kč od 24. 2. 2018 do 23. 3. 2018, z částky 32 291 Kč od 24. 3. 2018 do 18. 5. 2018, z částky 27 991 Kč od 19. 5. 2018 do zaplacení, maximálně však do doby, kdy celkový úrok za dobu od 22. 8. 2017 dosáhne částky 92 167 Kč. Odvolání není podáváno v rozsahu převyšujícím sjednaný úrok 20 % p. a. Odvolání je podáváno také co do částky odpovídající rozdílu mezi požadovanou dlužnou jistinou úvěru 27 991 Kč a částkou odpovídající přiznanému bezdůvodnému obohacení ve výši 12 299 Kč, tudíž v částce ve výši 15 692 Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,05 % ročně od 14. 5. 2018 do zaplacení. Žalobkyně odůvodňuje odvolání tak, že předně

má zato, že úrok byl sjednán v zákonných limitech a nebyl tedy důvod ho ani částečně nepřiznat. Efektivní úroková sazba sice byla sjednána ve výši 109,42 % p. a., ale to odpovídá nominální úrokové sazbě 76,24 % p. a. Jde pouze o matematickou operaci, s čímž se soud prvního stupně vůbec nevypořádal. Žalobce tedy upozorňuje na nesprávné skutkové zjištění, když soud prvního stupně porovnává hodnoty – úrokové sazby, které nemají stejný základ a na tomto základě dochází k nesprávnému právnímu posouzení. Poukazuje v tomto na odborné vyjádření Mgr. Zdeňka Čápa, znalce v oboru ekonomika. Je třeba vzít v potaz, že žalobkyně je nebankovním poskytovatelem úvěru, přičemž v této sféře je zcela běžné a spravedlivé, že úrok je o něco vyšší než u bankovních subjektů. Žalobkyní požadovaná sazba je přitom v rámci judikturního čtyřnásobku. Odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Ostravě 8 Co 36/2018, kdy tento soud dospěl k závěru, že sjednaný úrok ve výši 109,46 % nedosahuje čtyřnásobku obvyklé úrokové míry, tedy 30 %. Pokud pak jde o úrokovou sazbu, poukazuje, že vstupují-li smluvní strany na základě své pravé a svobodné vůle do smluvního vztahu, je jim v mezích právního řádu ponecháno na vůli svobodně si smlouvou ujednat a určit její obsah. Dohodly-li se smluvní strany na poskytnutí úvěru za určitých podmínek, je obecně nezbytné vycházet z premisy, že tak učinily po pečlivém zvážení všech důsledků z toho plynoucích. Opačný závěr by byl v rozporu se zásadou pacta sunt servanda, tj. že smlouvy musí být plněny. Sjednané úroky jsou přitom ovlivněny celou řadou faktorů, mezi které patří např. požadavek na rychlost poskytnutí úvěru, jeho krátkodobost či naopak dlouhodobost a riziko transakce, které poskytnutí úvěru pro úvěrujícího s přihlédnutím ke všem okolnostem představuje. Lze-li s přihlédnutím k těmto faktorům očekávat relativně vysokou výši úroku, mají strany možnost se zcela svobodně rozhodnout, zda do smluvního vztahu za takových podmínek vstoupí. Pokud se rozhodnou smluvní strany smlouvu uzavřít, je základním východiskem presumpce platnosti a závaznosti smlouvy, která je zakotvena v § 574 OZ. V tomto odkazuje i na závěry Ústavního soudu ČR v rozhodnutí IV. ÚS 1783/11. Žalobkyně je tak přesvědčená, že předmětná smlouva je v celém svém rozsahu platná a strany v celém svém rozsahu zavazuje. Poukazuje dále na ust. § 1813 občanského zákoníku s tím, že ujednání o konkrétní výši úroku nemůže být nepřiměřeným ujednáním, žalovaný byl se sazbou seznámen jednak před smluvními formuláři a dále ve smlouvě samotné. Výše úrokové sazby mu tak byla zcela jasná, a přesto smlouvu uzavřel. K výši přiměřenosti úroku a úrokové sazbě a aplikaci § 1813 občanského zákoníku poukazuje žalobkyně na rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci, sp. zn. 16 VSOL 656/2018. Je zřejmé, že dohoda o úrocích je z úpravy zneužívající klauzule ve spotřebitelských smlouvách vyloučena. I přesto, kdyby soud dospěl k závěru, že lze výši úrokové sazby přezkoumávat, a rozhodl o nepřiměřenosti výše úrokové sazby, jednalo by se maximálně toliko o nezákonné množstevní určení podle § 577, které je ustanovením speciálním a které uvádí, že je-li důvod neplatnosti jen v nezákonném určení množstevního časového, územního nebo jiného rozsahu, soud rozsah změni tak, aby odpovídal spravedlivému uspořádání práv a povinností stran. Ačkoliv je žalobkyně přesvědčena o zákonnosti sjednaných podmínek úvěru v případě, že by soud prvního stupně dospěl k závěru, že je uvedená výše odporující dobrým mravům, toliko pro její výši bylo úkolem soudu smluvní úrok zmoderovat na výši přiměřenou při poskytování půjček v nebankovním sektoru v místě a čase obvyklou při zohlednění výše úvěru, doby úvěru a jeho nezajištění. Dále namítá, že sjednaný úrok nemůže být v rozporu s dobrými mravy, kdy občanský zákoník zná v tomto případě tzv. neúměrné zkrácení podle § 1793 OZ. Toho se však musí žalovaný dovolat, což neučinil. Dále nesouhlasí s názorem soudu, podle něhož je úvěrová smlouva neplatná jako celek pro tvrzený rozpor sjednaného úroku s dobrými mravy. Má-li soud zato, že sjednaný úrok je příliš vysoký, pak nezákonné určení množstevního rozsahu samo o sobě neplatnost právního jednání nezpůsobuje. Odkazuje na rozhodnutí NS ČR 30 Cdo 1653/2009 a ust. § 1793, který obsahuje výslovnou právní úpravu institutu neúměrného zkrácení. Dále odkazuje na ust. § 2395 OZ, kdy je zřejmé, že žalovaný úrok za poskytnutí úvěru platit musí. Není proto možné úrok zcela zamítnout a nepřiznat žádný, soud má vždy posuzovat alespoň přiznání obvyklého úroku. Navíc soud sám uzavřel, že mezi žalobcem a žalovaným byla uzavřena smlouva o úvěru dle § 2395 OZ. Dále poukazuje na to, že posuzoval-li by soud obvyklou výši úroku dle ARADu, pak má žalobce zato, že údaje z ARADu nelze

považovat za obvyklou výši úroků u spotřebitelských neúčelových úvěrů poskytovaných ze strany bank. Hodnoty uváděné v databázi ARAD jsou nižší, než je obvyklá úroková míra používaná bankami. Nerozlišuje mezi úvěry dle jejich výše, úroková sazba je váženým průměrem všech úvěrů a tento fakt vede k tomu, že v porovnání s obvyklou zápůjční úrokovou sazbou je zápůjční úroková sazba v ARADu nižší u těch úvěrů, kde jsou spotřebiteli poskytovány nižší finanční částky, a vyšší u těch úvěrů, kde jsou spotřebiteli poskytovány vyšší či velmi vysoké finanční částky. Toto potvrzuje i Česká národní banka v dokumentu informace o zápůjčních úrokových sazbách obvyklých na trhu pro účely uplatnění výjimky z plné působnosti zákona č. 257/2016 o spotřebitelském úvěru. Žalovaný svým podpisem pod smlouvou o úvěru stvrdil i to, že souhlasí se smluvními ujednáními k této smlouvě. V okamžiku uzavření smlouvy dlužník proti ujednáním o smluvním úroku ničeho nenamítal a naopak poskytnuté finanční prostředky přijal a zavázal se je splatit za podmínek ve smlouvě o úvěru uvedených. Jednotlivá ujednání smlouvy o úvěru tvořila 1 celek a byla žalovanému při podpisu smlouvy předložena. Předtím byl žalovanému předložen i předsmuvní formulář, v němž byly uvedeny veškeré parametry poskytovaného úvěru. Žalovaný měl před podpisem smlouvy o úvěru dostatek časového prostoru k tomu, aby se smluvními ujednáními seznámil. Dle názoru žalobkyně nelze pojmát ochranu spotřebitele jako nejvyšší právní princip, který je možné aplikovat zcela neomezeně. Není možné zanedbávat zásadu proporcionality, když se opírá o jedinou zásadu občanského práva, tedy ochranu spotřebitele, ale je třeba vycházet i z jiných obecně platných zásad, např. zásady právní jistoty či zásady stanovené v čl. 2 odst. 4 Ústavy, dle které může každý občan činit to, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Poukazuje dále, že normy občanského práva jsou zásadně normami dispozitivního charakteru, umožňuje účastníkům, aby v souladu s uplatňujícím se principem autonomie mohli v podmínkách tržního hospodářství, volné soutěže a konkurence občanskoprávní vztahy a jejich obsah svobodně uspořádat odchýleně od občanského zákoníku. Žalobkyně se v rámci tohoto konkrétního odvolání nedomáhá přiznání původní výše požadovaného úroku, ale pouze úroku ve výši 20 % p. a. V případě úvěrové smlouvy je povinnost platit úroky explicitně vyjádřena v zákoně. Odkazuje na rozhodnutí 29 Cdo 4498/2007, kdy Nejvyšší soud jednoznačně určil, že povaha smlouvy o úvěru umožňuje, pokud dojde k neplatnosti ujednání o úrocích, oddělit toto ujednání od zbytku smlouvy, která tak bude považována za platnou. Okresní soud se s těmito závěry nevypořádal. Nelze vycházet jen z toho, že ujednání je buď platné, nebo absolutně neplatné. Takovýto přístup za účinnosti nového občanského zákoníku možný není. Občanský zákoník v zásadě zná zejména neplatnost relativní, kdy se jí musí dovolat druhá strana. Zákon jednoznačně klade na absolutní neplatnost přísnější podmínky než běžný rozpor s dobrými mravy. Ten musí být zjevný. Neplatnost nezpůsobuje ani neúměrné zkrácení. To by se musela druhá strana napadnout a dožadovat se zrušení smlouvy. Navrhuje změnu napadeného rozsudku.

3. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v napadených výrocích II. a III. dle ustanovení § 212 a § 212a o. s. ř. a o odvolání rozhodl za použití ustanovení § 214 odst. 1 o. s. ř. po provedeném ústním jednání. Zamítavý výrok II. byl přezkoumáván v rozsahu vyplývajícím z petitu podaného odvolání.
4. Odvolací soud má rozhodnutí soudu prvního stupně za věcně správné a se závěrem o tom, že účastníky uzavřená smlouva o úvěru je smlouvou absolutně neplatnou, protože smluvní ujednání představují značnou nerovnováhu v právech a povinnostech smluvních stran. Byť to soud prvního stupně explicitně v odůvodnění rozsudku neuvedl, je zřejmé že tuto nerovnováhu hodnotil jako důvod neplatnosti pro zjevný rozpor s dobrými mravy a vztah účastníků posoudil jako vztah vzniklý z tzv. bezdůvodného obohacení. S tím se odvolací soud ztotožňuje. K námitkám žalobkyně odvolací soud konstatuje, že pokud by měly být posuzovány jednotlivě a zcela izolovaně, mohly by se formálně jevit jako důvodné. Odvolací soud však musí posuzovat vždy konkrétní projednávanou věc v souvislostech. Žalobkyně výrazně apeluje na judikaturu, z níž má vyplývat závěr o oddělitelnosti ujednání o úrocích s tím, že v případě neplatného ujednání o úrocích má dlužník platit úrok tzv. obvyklý. Nadepsaný soud však po posouzení všech aspektů

projednávané věci má zato, že žalobkyni nepřísluší se odůvodněně dovolávat závěru o oddělitelnosti úroku a ostatně ani nemůže mít za případné poukazy žalobkyně na zásady autonomie vůle a zásady, že smlouvy mají být plněny. Tyto uvedené zásady nepochybně platí a civilní právo je jimi ovládáno, avšak v projednávané věci má soud tyto odkazy žalobkyně za zneužívající. Žalobkyně poskytuje úvěry jako nebankovní instituce a je zřejmé, že osoby, které o úvěr žádají, by na bankovní produkty nedosáhly. Poskytovány jsou relativně nízké částky a z obojího je zřejmé, že žadatelé o úvěry jsou zpravidla v poměrně tíživé situaci. Žalobkyně zneužívá absence zákonné úpravy limitující úrokové míry při poskytování úvěrů, a to i spotřebitelských. Žalobkyně v rámci uzavíraných smluv sice vyhoví příslušným ustanovením zákona o spotřebitelském úvěru, ale právě v té části, jež nepodléhá zákonné regulaci, naprosto brutálním způsobem zahrne do smluvních ujednání povinnost dlužníka platit úrok zcela nepřiměřeně vysoký (v této věci ve výši 109,42 %, resp. tvrzených 76,24 % v nominální sazbě). To vše za stavu, kdy obvyklý úrok při nezajištěném úvěru činí cca 15 % ročně a za nepřiměřený se považuje úrok tyto sazby podstatně převyšující. Sazba uvedená v úvěrové smlouvě je vysoce nepřiměřená. Odvolací soud přitom podotýká, že odvolávku žalobkyně na tzv. judikatorní čtyřnásobek má za nedůvodný. Nemůže obstát za situace, kdy zákon o spotřebitelském úvěru ukládá zkoumání úvěruschopnosti a nerozlišuje mezi bankovním a nebankovním subjektem. Tedy jednání žalobkyně má odvolací soud za účelové a zneužívající a takto si počínající věřitel nemůže požívat ochrany, ani byť pokud jde o odkaz na oddělitelnost úroku, či výše zmíněné zásady autonomie vůle a povinnosti plnění smlouvy. Žalobkyně vehementně poukazuje na „nové instituty“ v občanském zákoníku a je zřejmé, že si je velmi dobře vědoma toho, že řada dlužníků není schopna cokoli právně relevantně namítat. V tom spatřuje odvolací soud zneužívající jednání žalobkyně. I při respektování principu smluvní volnosti a autonomie vůle účastníků smlouvy, jichž se žalobkyně (nedůvodněně, jak výše uvedeno) dovolává, nelze pominout, že smluvní volnost ve spotřebitelských smlouvách je korigována požadavkem nepřekročení rovnováhy vzájemných práv a povinností nepřiměřeně v neprospěch spotřebitele. Nerovnováha je v dané věci tak významná, že je nutno ujednání smlouvy hodnotit jako obecně nespravedlivé a rozporné s dobrými mravy, když obecná ustanovení občanského zákoníku, vyjádřená v Hlavě I, je nutné používat a musejí mít přednost před ostatními ustanoveními zákona.

5. K aplikaci ust. § 580 občanského zákoníku pak odvolací soud odkazuje na rozsudky Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. 32 Odo 174/2005 a sp. zn. 32 Cdo 150/2007, ze dne 26. 9. 2007, z nichž vyplývá, že „dobré mravy tvoří uzavřený a petrifikovaný normativní systém, jsou spíše měřítkem etického hodnocení konkrétních situací a jejich souladu s obecně uznávanými pravidly slušnosti a poctivého jednání. Rozpor právního úkonu s dobrými mravy je třeba posuzovat v každém případě individuálně, s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem jednání účastníků v příslušném období a k jejich tehdejšímu postavení. Soulad obsahu právního úkonu s dobrými mravy musí být posuzován vždy, bez ohledu na to, že obsah byl výsledkem svobodného ujednání mezi účastníky, a také bez ohledu na to, kdo případný rozpor s dobrými mravy zavinil, či zda některá ze stran byla při uzavírání smlouvy v dobré víře.
6. Dle odvolacího soudu je třeba hodnotit obchod žalobkyně – poskytování úvěrů za výše uvedených podmínek – jako celek. Žalobkyně je profesionálem na trhu v poskytování úvěrů a její konání, pokud požaduje úroky z půjčené částky významně vyšší než obvyklé, spoléhaje přitom na malou finanční gramotnost dlužníků či jejich nezodpovědnost, popř. tíseň, je nutno posuzovat jako společensky nežádoucí až nebezpečné. Jde v podstatě o obchod s chudobou. A právě tyto okolnosti, dle odvolacího soudu brání tomu, aby ujednání o výši úroku mohlo být v přezkoumávané věci oddělitelné od ostatního obsahu smlouvy. Požadováním placení neúměrně vysokých částek po dlužnících se věřitel podílí na dalším zvyšování počtu osob, jež se dostávají do dluhových pastí, což obecně vzato zatěžuje celou společnost. Roste tak šedá ekonomická sféra, zvyšuje se počet osob padajících do insolvence a kráceni jsou další věřitelé, a to i ti, kteří úvěr poskytli za daleko přiměřenějších podmínek. Žalobkyně jako věřitel zcela cílevědomě kalkuluje s tím, že je ve společnosti nikoli nepatrná vrstva osob, jež nejsou ani přes vyhovění požadavkům

zákona o spotřebitelském úvěru schopni smysl ujednání ve smlouvě pochopit a vyhodnotit. Jde o jednání věřitele, které nemůže požívat právní ochrany, a to ani přes jeho odkazy na jednotlivá zmiňovaná ustanovení občanského zákoníku.

7. K posouzení přiměřenosti úroků pak odvolací soud podotýká, že vždy je nutno posuzovat věc individuálně. Jen obecně je možno vymezit, že úrok sjednaný v souladu s dobrými mravy je úrok obvyklý s přihlédnutím k okolnostem, v tomto případě, že jde o hotovostní nezajištěný úvěr. Nabízí se přirovnání k úvěrům poskytovaným prostřednictvím kreditních karet, kdy jsou bankami požadovány prakticky nejvyšší úroky na bankovním trhu, ale nelze opomenout, že při úvěru takto čerpaném je poskytováno i určité bezúročné období. Za přiměřený a obvyklý, souladný s dobrými mravy je tak možno považovat s přihlédnutím k výše uvedenému úrok cca 15 – 20 % p. a. Vyšší úroky již nutno posuzovat jako sjednané v rozporu s dobrými mravy a půjde-li o násobek, pak již zjevně v rozporu s dobrými mravy. K použitelnosti tzv. řady ARAD pak odvolací soud podotýká, že ji považuje jen za pomocnou, přičemž při posuzování výše obvyklého úroku přednostně vychází z toho, co je mu známo z jiné jeho činnosti.
8. Odvolací soud má zato, že pro věc je významné její posouzení v souladu se zásadami obecné spravedlnosti a zejména proporcionality. Nejde o přehnanou ochranu spotřebitele, koneckonců jde v projednávané věci o neplaticího dlužníka. Podstatným je jednání žalobkyně jako věřitele, jejíž podnikání, jak výše popsáno, je prováděno za podmínek společností obecně vnímaných jako nespravedlivé a dobrým mravům zjevně odporující. Odvolací soud si je vědom existence žalobkyní uváděných rozhodnutí soudů, avšak z důvodů výše vyložených se nemůže s nimi ztotožnit, a je přesvědčen, že zejména v takto citlivé věci, kdy důsledky nepřiměřeného zadlužení dopadají na celou společnost, nelze jednotlivá zákonná ustanovení vykládat separátně a formalisticky, jak to činí některé jiné soudy, na jejichž rozhodnutí se žalobkyně odvolává. Se závěry zde vyjádřenými se nadepsaný soud nemůže ztotožnit. Věc je nutno posuzovat v širších souvislostech. Odvolací soud nepřehlíží zejména také tu skutečnost, že zadlužení je ve společnosti v současné době vnímáno jako jeden z velkých problémů.
9. Odvolací soud tak nemá důvod něčeho měnit na závěru, že smlouva o úvěru je absolutně neplatným právním jednáním a že vztah účastníků je nutno posoudit dle příslušných ustanovení o bezdůvodném obohacení (§ 2991 a násl. o. z.), tedy zaplatil-li žalovaný již žalobkyni více, než mu bylo na základě neplatné smlouvy poskytnuto, je nutno hodnotit uplatněný nárok jako nedůvodný.
10. Zamítavý výrok II., resp. jeho část odvoláním dotčenou, a závislý výrok III. o náhradě nákladů řízení rozsudku soudu prvního stupně proto z důvodů výše uvedených odvolací soud dle § 219 o. s. ř. potvrdil.
11. Pokud pak jde o náhradu nákladů odvolacího řízení, bylo rozhodováno dle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. V odvolacím řízení byl úspěšnější žalovaný, avšak žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nevznikly. Bylo tedy rozhodnuto, že žádnému z účastníků náhrada nákladů odvolacího řízení nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozsudku k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Okresního soudu Plzeň-město.

Plzeň 5. února 2020

JUDr. Zuzana Krejsová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Mojžíšová.